

Russiske og andre Flygtninge.

Den 10. Forsamling stod overfor at tage afgørende Beslutninger vedrørende denne Sag. I 1921 erkendte Forbundet, at de mange hjemløse Flygtninge, der stod uden Midler, var en international Fare og medførte internationalt Ansvar. Dr. *Nansen* paatog sig dengang Hvervet som Forbundets Højkommissær. Paa det Tidspunkt drejede det sig om mere end en Million russiske Flygtninge. I de følgende Aar kom hertil over en Million græske og ca. 300 000 armenske Flygtninge. Arbejdet skred saa godt frem, at Forsamlingen og Raadet i 1924 paa Højkommissærens Forslag kunde befri ham for Ansvar vedrørende Flygtningenes Bopættelse og overføre det til det internationale Arbejdsbureau, medens Dr. *Nansen* fortsat skulde beskæftige sig med Spørgsmaalets politiske, retlige og finansielle Sider. Saaledes lykkedes det i 1922, 1924 og 1926 at udvikle Identitetscertifikat-Systemet, hvorved der er givet Flygtninge Mulighed for at faa udstedt et Certifikat, der træder i Stedet for Pas.

I 1928 anmodede Arbejdsbureauet om at blive fritaget for Opgaven. Der var da endnu ca. 200 000 Flygtninge tilbage foruden Invalidere og ældre Folk, der ikke kunde arbejde. I den Anledning nedsattes der et raadgivende Udvalg, der skulde afgive Betænkning om en endelig Løsning af hele Spørgsmaalet. Udvalget holdt Møde i Genève i Maj 1929, hvor alle Sagens Enkeltheder blev gennemgaaet. Det mest betydningsfulde Spørgsmaal i Problemet er Flygtningenes Mangel af Statsborgerret. Det har været forsøgt at faa dem naturaliseret der, hvor de opholdt sig, eller at gengive dem deres oprindelige Statsborgerret, men nogen almindelig Løsning har ikke kunnet naas. Indtil Flygtningene kan opnaa ny Statsborgerret, henstiller Udvalget derfor, at deres midlertidige retlige Stilling ordnes i Henhold til de Arrangementer, der er truffet mellem Regeringerne i 1922, 1924, 1926 og 1928, og det anbefales, at alle de interesserede Regeringer antager de deri

indeholdte Regler. Disse forudsætter, at Højkommissærens Virksomhed vedvarer, og Udvalget henstiller derfor, at Regeringerne, naar denne ophører, ordner de tilbageværende Flygtninges Forhold efter de i Arrangementerne indeholdte Regler.

Der er i de senere Aar stadig fundet nye Steder, hvor Flygtningene kunde beskæftiges saaledes i Frankrig, Syrien og Syd Amerika, og Udvalget mente derfor at maatte foreslaa, at Højkommissærens Arbejde føres videre og afvikles indenfor et Tidsrum af højst 10 Aar, og at dets Centralstyrelse henlægges som en særlig Afdeling under Sekretariatet. Dette sidste Punkt har været forelagt Kontrollkommissionen, som anbefalede, at Flygtninge-Organisationen skulde være selvstændig.

Spørgsmaalet behandledes i Forsamlingens 6. Udvalg, hvori Dr. *Nansen* fik Lejlighed til at udtale sig nærmere, og Udvalget kom til det Resultat, at Højkommissæren nødvendigvis maatte fortsætte Arbejdet. Samtidig var man enig om, at det skulde søges afviklet saa hurtigt som muligt og i hvert Fald senest om 10 Aar.

Som Følge af en dybtgaaende Meningsforskel imellem Kontrollkommissionen og det ovennævnte raadgivende Udvalg for Flygtningene med Hensyn til den fremtidige organisatoriske Ordning af Flygtningevæsenet under Ledelse af Højkommissæren, Dr. *F. Nansen*, gav dette Spørgsmaal dog Anledning til ret langvarige og vanskelige Forhandlinger.

Almindelig Enighed bestod kun om Ønskeligheden af snarest muligt at naa til en Afvikling af Dr. *Nansens* Virksomheder. Men Uenighed opstod med Hensyn til Maaden, hvorpaa dette Maal bedst naaedes. Medens Kontrollkommissionen var af den Mening, at det bedst naaedes ved Oprettelse af et uafhængigt og autonomt Organ, var det raadgivende Udvalg for en Henlæggelse under Sekretariatet af Dr. *Nansens* Arbejde.

Til Begrundelse af Kontrollkommissio-